

Karel Koster

Hotet om ett nytt Gulfkrig

Återigen skramlas det med vapen. Nu är det inför ett eventuellt tredje Gulfkrig.¹ Västerländska massmedia skriver allt oftare om det "hotfulla Iran" som en kärnvapenmakt. Fler och fler politiker hävdar – såsom riksdagsledamoten Henk Jan Ormel i Nederländerna nyligen – att "... vi kan redan nu betrakta Iran som en de facto kärnvapenstat". Och regeringen Rutte i Nederländerna har intagit samma ståndpunkt. Vad som däremot inte uppmärksammas lika mycket i offentligheten som denna 'iranska atombomb' är att Iran redan är en stormakt i olja.

Energipolitikens företrädare

Nästan alla debattörer håller med om att den internationella energipolitiken – på ett eller annat vis – spelar en avgörande roll i Mellanöstern. Det kunde inte vara annorlunda. Hela 20 procent av den dagligen förbrukade oljan i världen fraktas med tankfartyg genom Hormuzsundet, väster om Irans sydvästspets.² Och isynnerhet sedan oljepriset i slutet på 2011 tog ett ordentligt uppåtskutt har oljemarknaden blivit allt nervösare. För störningar i oljefrakten, vare sig de är reella eller inbillade, innebär alltid riskpremiepåslag och i slutändan förhöjt oljepris.

Villkoren för oljetransporter är för den industrialiserade Västvärlden av strategisk betydelse. Politiker i Väst har förstått detta i bakhuvudet när de predikar sina högtstående moraliska principer, där ett av dem är världsfreden. Det omedelbara hotet för världsfreden är idag alltså; Iran. Och beviset i denna propaganda är landets kärnkraftsprogram.

Kärnvapensvamländet

Varje stat som har kärnkraft kan göra en atombomb. Så för att förhindra en ohämdad kärnvapenspridning slöts på stormaktsinitiativ 1968 ett internationellt avtal – icke-spridningsavtalet – om att inte göra det. (Iran undertecknade avtalet 1968). Kärnan i fördraget är att inte använda kunskapen man har för militärteknologi. Översynen av avtalet handhas av det internationella atomenergiorganet IAEA i Wien som med varje enskilt kärnkraftsland har slutit s.k. försäkringsöverkommelser. I dessa fastställs när och hur inspektioner ska ske.

Iran har ett kärnkraftsprogram för elproduktion och därmed rätten till urananrikning för civila ändamål. Urananrikningsprocessen, som även är förutsättningen för tillverkning av kärnvapen, står under IAEA:s övervakning. Och IAEA har i alla sina inspektionsrapporter om Iran förklarat att landet inte upparbetar uran till den nivå som behövs för en atombomb. Även offentliga rapporter från USA:s underrättelsetjänst CIA har fastlagt, såsom försvarsministern Leon Panetta säger, att det existerar inget kärnvapenprogram i Iran.

Dock säger sig IAEA i sin senaste rapport ha en del frågor om kärnkraftsprogrammets "möjliga militära aspekter".³ Därför avkräver man Iran ett "klarläggande" innan IAEA kan utfärda ett "godkännande" visavi det iranska kärnkraftsprogrammet. Det är för att framtvunga detta klarläggande som Förenta Nationerna, med hot om sanktioner, har antagit resolutioner

¹ *Det första Gulfkriget*, även Irak-Iran kriget, pågick 22 sept 1980 – 20 aug 1988. USA levererade i hemlighet vapen till Iran, den s.k. Itan-Contras affären. Svenska Bofors AB smugglade sprängämnen och krut via Öst-tyskland till Iran. *Det andra Gulfkriget*, även Kuwaitkriget, pågick 2 aug. 1990 – 28 feb. 1991 mellan Irak och 8 stater varav USA och Storbritannien var de ledande.

² Hormuzsundets västra strand ligger på Musandamhalvön som delas av staterna Oman och Förenade Arabemiraten.

³ Se IAEA:s rapport av den 24 feb. 2012. m.fl. Finns på webbsidan *IAEA and Iran*.

<http://www.iaea.org/newscenter/focus/iaearan/index.shtml>

med kravet att Iran bör stoppa sina uranupparbetningar.

Internationella kärnkraftsexperter, varav två tidigare IAEA inspektorer, har ifrågasatt denna 'militära aspekt' i IAEA:s rapport. Isynnerhet för att källorna man stöder sig på inte har offentliggjorts.⁴ De krävda klarläggandena är således i realiteten uppskattningar av vad den iranska regeringen har för avsikter. Det är dessa spekulationer som nu i massmedia har börjat ta skepnaden av att det finns bevis för att Iran tillverkar en atombomb.

USA:s förändrade Iranpolitik

Varför vill då USA, med sina västeuropeiska allianspartner, driva fram en upptrappning gentemot Iran? Makten över oljan är ett otvetydigt skäl. Iran står som nummer 5 i oljeproducentledet och landet har därutöver enorma reserver av olja och gas. För strategier i Väst, som i sina analyser utgår från både en tilltagande oljeanvändning i världen inklusive ett säkerställt oljetillflöde, är det otänkbara med en regering som inte anpassat sig till de västliga intressena. Vad man vill är alltså inte i första hand att få ett klarläggande av kärnkraftsprogrammet utan att få till stånd en regering i Iran i västerländsk smak. Det är till detta som USA:s och FN:s sanktioner syftar.

Västmakternas politik, i närmsta framtid, är därmed inte avgjord. USA:s strategi har dessutom varit långt ifrån entydig. Demokraten Barak Obama började sitt presidentskap med att inleda en förhandlingspolitik visavi Iran. Fast möjligheter till underhandlingar har minskat allteftersom till följd av sanktionspolitiken, som legitimeras med ständig hänvisning till det s.k. iranska atombombshotet. Idag bedriver såväl den verkställande makten – Vita huset – som den lagstiftande makten – kongressen – ett ekonomiskt krig som syftar till att ruinera Irans ekonomi i avsikt att åstadkomma ett regimskifte. För sanktionerna mot Irans riksbank och bojkotten av iransk olja kan svårligen utgöra en grund underhandlingar.

Det finns numera inget som helst samband mellan – det formella målet – förändring av det iranska kärnkraftsprogrammet och – det reella målet – att ödelägga den iranska ekonomin. USA:s sanktioner, som till en del har övertagits av EU, är mycket mer långtgående än FN:s. De innebär att alla stater och företag som inte medverkar kommer att få smaka på USA:s politik.

Vad som är betydelsefullt, under presidentvalåret, är i vilken grad den starka pro-israeliska högerlobbyn får för inflytande på lagstiftningen i USA. Och denna lobby kommer att verka mot ett återval av Obama ifall han inte anpassar sig till den israeliska konfrontationspolitiken visavi Iran. Upptrappningen i valkampanjen har redan framtvingat en utökning av USA:s militära närvaro i regionen eftersom Iransanktionerna är osynliga för den amerikanska valmanskåren medan en militär närvaro inte är det. Så har antalet hangarfartyg utökats från sedvanliga två till tre inklusive eskortfartygen. Visserligen är en utökning av den militära

⁴ Det finns allt fler misstankar och även bekräftade fakta att IAEA:s nya generaldirektör japanen Yukiya Amano, som 2009 efterträdde egyptiern Mohammed el-Baradei, går USA:s ärenden. Det har senast påtalats av bl.a. den tidigare IAEA inspektören amerikanen Robert Kelley, IAEA:s tidigare generaldirektör svensken Hans Blix m.fl. att Amano är partisk till västerlandets förmån. Se Julian Berger "Nuclear watchdog chief accused of pro-western bias over Iran" i: *Guardian* (London) den 22 mars 2012.

<www.guardian.co.uk/world/2012/mar/22/nuclear-watchdog-iran-iaea> Tidigare har det framkommit, via en wikileaks-läcka, att en USA diplomat rapporterat att Amano sagt till honom att han "was solidly in the U.S. court on every key strategic decision, from high-level personnel appointment to the handling of Iran's alleged nuclear weapons program". Se Julian Berger "Nuclear Wikileaks: Cables shows cosy US relationship with IAEA chief" i: *Guardian* (London) den 30 nov. 2010. <www.guardian.co.uk/world/julian-berger-global-security-blog/2010/nov/30/iaea/wikileaks>

slagkraften inte nödvändigtvis detsamma som en förberedelse för anfall men varje militärt steg är en politiskt signal för både motståndaren som för hemmapubliken.

De israeliska politiken

Inför ett krig mot Iran är Israels politik av yttersta betydelse. Och Israels full fart framåt för ett krig förklarar hoten som flödar mot Iran. Men skälet att det skulle existera ett reellt iransk hot är inte rimligt – ens sedd med israeliska ögon. Israel besitter Mellanösterns effektivaste militärapparat.⁵ Man är också Mellanösterns enda kärnvapenstat.⁶ Det är Israel som utgör ett hot mot grannstaterna, inte tvärtom. Varje militär konfrontation kan i slutändan alltid avgöras med israeliska kärnvapen.

Den israeliska regeringslogiken kan inte ses som något annat än att till varje pris förhindra att Iran – eller någon annan stat – skaffar sig kärnvapen och således att bibehålla det israeliska övertaget i regionen. För blev Iran en kärnvapenmakt då innebar varje militär aggression gentemot landet så mycket riskfullare. Således, för att den israeliska överhögheten i regionen ska behållas, är det nödvändigt att gå emot varje förändring av de rådande kraftförhållandena.

Men denna maktanalys är mycket kortsiktig då den inte tar i beaktande vad som bleve följderna i regionen av ett israeliskt anfall. Den tidigare chefen Meir Dagan för den israeliska underrättelsetjänsten Mossad är mycket klar över detta scenario. Han har förklarat att det inte föreligger något hot från Iran och det gäller även för den närmsta framtiden. Men hans åsikter tillhör de fåtaliga bland de ledande i dagens Israel.

Internationellt farliga följder

Fast det finns ett större aber inför ett möjligt tredje Gulfrigt. Israel kan inte ensamt, pga olika militärtekniska skäl, genomföra ett lyckosamt anfall på Iran.⁷ Man är i behov av konkret stöd från USA. Den israeliska statsministern Benjamin Netanyahus politik går ut på att åstadkomma detta.

Alltså; frågan om ett krig mot Iran kommer att avgöras under de återstående månaderna inför presidentvalet i USA. Det är inte endast för att under valperioder är lobbygrupper mera aktiva än annars, utan det står också ett antal kongressplatser till val. Det republikanska lägret har låtit all sans och förnuft falla och satsar oreserverat på konfrontation med Iran. Även om president Obama och hans rådgivare måhända hade velat undvika en konfrontation, har de ingen makt att själva kunna undvika det.

Det utslagsgivande blir vem som blir den republikanska presidentkandidaten. Ifall Mitt Romney väljs blir utrikespolitiken det centrala temat. Kampanjbudskapet är då att Obama är en mjukis ifråga om Iran. Och hur troligare en republikansk vinst i presidentvalet är, ju större är risken för en ytterligare upptrappning.

⁵ Israel är den största mottagaren av USA:s utlandshjälp och en stor del av den går till militären. Se Ludo De Brabander. [Israel en militärmakt - med stöd av USA och Europa](#) (2007) och hans [Vapenindustrin i Israel blomstrar](#). (2002) – båda på [marxistarkiv.se](#).

⁶ Israel innehar kärnvapen men förnekar detta officiellt och vägrar därmed att skriva under ickespridningsavtalet och undandrar sig således IAEA:s inspektioner. Se Wim De Neuters bokrecension [Hur Israel skaffade sig kärnvapen](#) av Michael Karpin, *The Bomb in the Basement. How Israel went Nuclear and what that means for the World* (2006) – på [marxistarkiv.se](#).

⁷ Det är de amerikanska militärbaserna i Mellanöstern som Israel är i behov av. Se karta hos John Glaser "U.S. Military Bases in the Middle East" <www.antiwar.com/blog/2011/12/06/u-s-military-bases-in-the-middle-east/> se även stycket "Africa and the Middle East" i: *United States military deployments* <http://wikipedia.org/wiki/United_States_military_deployments>

Det avgörande sker mellan nuet och valet av den republikanska presidentkandidaten i slutet av augusti 2012. Blir det en republikansk kandidat utan chans att slå Obama, då kommer Israel att försöka tvinga Obama till ett pro-israeliskt belut visavi Iran. Vi kan inte utesluta ett israeliskt anfall för att ställa Obama inför fullbordat faktum. Och vi ska inte heller utesluta att USA inte ställer upp på det. De ekonomiska och strategiska oljeintressena är alltid närvarande och de förändras inte kortsiktigt av det politiska spelets taktik. Därmed inte sagt att det är oväsentligt hur övriga regeringar och opinioner ställer sig. När vi vet att det finns horder av extremt judiskt och kristet troende, som på förhand är för ett anfall mot muslimer, då blir beslut såsom den nederländska regeringens – och andra regeringars – ett övergivande av världsfreden.

Grenzeloos (Amsterdam) den 19 mars 2012. Bearbetad översättning och noter Per-Erik Wentus. Har även publicerats på webbplatsen www.nyttarbetarparti.se.